

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 180/2014-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. mája 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Jána Lubyho o sťažnosti J. D. a M. D., obaja bytom..., a J. D., zastúpených advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 75/2011 (pôvodne vedenom Okresným súdom Dolný Kubín pod sp. zn. 7 C 260/1996), za účasti Okresného súdu Námestovo, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. D., M. D. a J. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 75/2011 p o r u š e n é b o l o .
2. J. D., M. D. a J. D. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie každému v sume po 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré im j e Okresný súd Námestovo p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Námestovo je povinný uhradiť J. D., M. D. a J. D. trovy konania v sume 616,96 € (slovom šesťstošesťnásť eur a deväťdesiatšesť centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. Jána Vajdu, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. januára 2013 faxom a 25. januára 2013 poštou doručená sťažnosť J. D. a M. D., obaja bytom... , a J. D., (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 75/2011 (pôvodne vedenom Okresným súdom Dolný Kubín pod sp. zn. 7 C 260/1996).

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uvádzajú:

„Na Okresnom súde Dolný Kubín odo dňa 29. 7. 1996 do dňa 31. 12. 2007 pod sp. zn. 7 C 260/96 a neskôr pod sp. zn. 7 C 260/96 a neskôr pod sp. zn. 7 C 2186/98 prebiehalo konanie o návrhu navrhovateľa: V. D., proti odporcovi: M. D., o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. Odo dňa 1. 1. 2008 t. j. odo dňa zriadenia Okresného súdu Námestovo do súčasnosti prebieha konanie v tejto veci na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 5 C 64/2009 a neskôr pod sp. zn. 7 C 75/2011. I napriek skutočnosti, že odo dňa začatia tohto konania už uplynulo viac ako 16 rokov do dnešného dňa nie je toto konanie právoplatne skončené. Vo veci nebolo do dnešného dňa vydané žiadne meritórne rozhodnutie.

V priebehu tohto konania zomrel M. D., zomr. ..., posledne bytom..., ktorý v konaní vystupoval ako odporca a my, sťažovatelia v 1. – 3. rade sme ako jeho právni nástupcovia stali účastníkmi tohto konania na strane odporcov...

Listom zo dňa 28. 11. 2012, ktorý bol Okresnému súdu Námestovo doručený dňa 3. 12. 2012 sme JUDr. Margite Kovalovej, predsedníčke Okresného súdu Námestovo podali sťažnosť na prietahy v tomto konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnkov. Ďalším listom zo dňa 28. 11. 2012, ktorý bol Okresnému súdu Námestovo doručený dňa 3. 12. 2012 sme JUDr. Margite Kovalovej, predsedníčke Okresného súdu Námestovo podali sťažnosť na prietahy v konaní vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 5 C 64/2009, ktoré s týmto konaním súvisí...

Listami Okresného súdu Námestovo č. Spr. 4566/12 zo dňa 12. 12. 2012 a č. Spr 4566/12 zo dňa 12. 12. 2012 nám bolo oznámené, že vo veci došlo k prietahom v čase, keď sa konalo na Okresnom súde Dolný Kubín v období odo dňa 5. 5. 2009 do dňa 1. 6. 2011, keď sa koná na Okresnom súde Námestovo.

Podaním tejto sťažnosti sme splnili zákonnú podmienku uvedenú v § 53 ods. 1 zákona SNR č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších zmien...“

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa J. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 75/2011 a predtým pod sp. zn. 7 C 260/96 porušené bolo.

Základné právo sťažovateľa J. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 75/2011 a predtým pod sp. zn. 7 C 260/96 porušené bolo.

Základné právo sťažovateľky M. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 75/2011 a predtým pod sp. zn. 7 C 260/96 porušené bolo.

Okresnému súdu Námestovo sa prikazuje, aby v konaní vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 7 C 75/2011 konal bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľovi J. D. sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 6.000,- EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť sťažovateľovi J. D. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi J. D. sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 6.000,- EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť sťažovateľovi J. D. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľke M. D. sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 6.000,- EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť sťažovateľke M. D. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľom J. D., J. D. a M. D. sa priznávajú trovy tohto konania v sume 616,96 EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. Jána Vajdu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. “

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie uznesením č. k. IV. ÚS 180/2014-17 z 20. marca 2014 [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

Po prijatí sťažnosti sťažovateľov na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 25. marca 2014 predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila aj k sťažnosti.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti zo 17. apríla 2014 (doručenom ústavnému súdu 24. apríla 2014) okrem iného uviedla:

„Vec sp. zn. 7 C/75/2011 pôvodne napadla na Okresný súd Dolný Kubín, na ktorom sa viedlo konanie pod sp. zn. 7 C/260/1996. Na pojednávaní dňa 04. 05. 1999 bola táto vec spojená s vecou sp. zn. 7 C/2186/1998. Vo veci konali viacerí sudcovia tohto súdu. V súvislosti s prechodom výkonu súdnictva na novozriadený Okresný súd Námestovo dňom 01. 01. 2008 bola vec predložená na rozhodnutie predsedovi Krajského súdu v Žiline z dôvodu nesúhlasu Okresného súdu Námestovo s prechodom výkonu súdnictva na tento

súd, nakoľko podľa inštrukcie 18/2007 Ministerstva spravodlivosti SR z 6. decembra 2007 č. 12460/2007-130, čl. 3 predmetom prechodu boli spisy vo veciach, ktoré došli na odovzdávajúce súdy v čase od 1. januára 1997 do 31. decembra 2007 vrátane. Vec na Okresný súd Dolný Kubín napadla dňa 29. 07. 1996. Predseda Krajského súdu v Žiline dňa 20. 09. 2009 rozhodol, že vo veci je príslušný konať Okresný súd Námestovo. Konanie sa na tomto súde ďalej viedlo pod sp. zn. 5 C/64/2009. Po vylúčení žaloby o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po neb. A. K., rod. G., uznesením č. k. 5 C/64/2009-148 zo dňa 01. 06. 2011 sa ďalej viedlo konanie pod sp. zn. 7 C/75/2011.

Vo veci Okresný súd Námestovo rozhodol uznesením č. k. 7 C/75/2011-148 zo dňa 23. 02. 2013, ktoré v časti zastavenia konania nadobudlo právoplatnosť dňom 25. 04. 2011 (správne má byť 25. 4. 2013, pozn.) a v časti trov konania, v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co/280/2013-161 zo dňa 22. 06. 2013 nadobudlo právoplatnosť dňa 25. 10. 2013.

Len pre úplnosť uvádzam, že Ústavný súd nálezom zo dňa 15. 01. 2014 sp. zn. I. ÚS 278/2013-40 (správne má byť II. ÚS 278/2013, pozn.) rozhodol, že základné právo M. D., J. D. a J. D. zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené v konaní sp. zn. 5 C/64/2009, t. j. v konaní, v ktorom sa pôvodne viedlo aj konanie o veci, ktorá bola následne vylúčená na samostatné konanie, a ktoré sa následne viedlo pod sp. zn. 7 C/75/2011.

Vo veci sp. zn. 7 C/75/2011 sudkyňa po vykonaní prvotného úkonu a vydaní procesných rozhodnutí ako predpokladov na ďalšie konanie (žaloba po procesnej stránke zmätočná), konala priebežne a rozhodla v ten istý deň ako vo veci 5 C/64/2009, v ktorej už bolo priznané finančné zadosťučinenie nálezom II. ÚS 278/2013-40. V čase podania ústavnej sťažnosti bolo rozhodnutie Okresného súdu Námestovo vo veci právoplatné. “

Predsedníčka okresného súdu súčasne oznámila ústavnému súdu, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho prerokovania prijatej sťažnosti, pretože od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústavný súd vyzval 25. apríla 2014 aj právneho zástupcu sťažovateľov, aby sa vyjadril k otázke nariadenia verejného pojednávania, ako aj k stanovisku okresného

súdu. Právny zástupca sťažovateľov vo svojom podaní z 8. mája 2014 (doručenom ústavnému súdu 9. mája 2014) okrem iného uviedol:

«1) Ústavná sťažnosť v tejto veci bola Ústavnému súdu Slovenskej republiky v Košiciach doručená dňa 21. 1. 2013 elektronicky a dňa 25. 1. 2014 poštou. Okresný súd Námestovo uznesením sp. zn. 7 C 75/2011-148 zo dňa 28. 2. 2013 (a nie zo dňa 23. 2. 2013, ako to tvrdí odporca) toto konanie zastavil a zaviazal žalobcu V. D. zaplatiť nám – sťažovateľom v 1. a 3. rade trovy konania v sume 529,90 EUR v lehote do 15 dní od právoplatnosti tohto uznesenia o trovách konania sme podali odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 5 Co 280/2013-161 zo dňa 22. 7. 2013, ktoré sa stalo právoplatné 25. 10. 2013... Nie je teda pravdivé tvrdenie Okresného súdu Námestovo vo vyjadrení č. Spr 380/2014 zo dňa 17. 4. 2014, v ktorom sa uvádza, že v čase podania tejto našej ústavnej sťažnosti „bolo rozhodnutie Okresného súdu Námestovo vo veci právoplatné“. Toto konanie bolo právoplatne skončené až dňa 25. 10. 2013.

2) V konaniach vedených na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 7 C 75/2011 a pod sp. zn. 5 C 64/2009 vystupovali rovnakí účastníci, ale išlo o iný predmet konaní. Preto prebehli 2 rôzne súdne konania.

Predmetom konania vedeného na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 7 C 75/2011 (predtým konanie na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 7 C 260/96 a neskôr pod sp. zn. 7 C 2186/98) bola žaloba žalobcu: V. D., nar..., bytom... zast. JUDr. Annou Šeligovou rod. Rakytovou, advokátkou Advokátska kancelária Žilina, Kysucká cesta č. 2/9 proti žalovaným: I. M. D., nar..., zomr..., posledne bytom..., II. M. D., rod. G. , nar..., trvale bytom..., III. J. D., nar..., trvale bytom..., IV. J. D., nar..., trvale bytom..., všetci zast. JUDr. Ján Vajda, advokát, Advokátska kancelária Námestovo, Hviezdoslavovo námestie č. 201 o určenie, že rodinný dom súpisné číslo... postavený na pozemku parcela... patrí do dedičstva po neb. A. K. prvýkrát vydatej D., rod. G.

Predmetom konania vedeného na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 5 C 64/2009 (predtým konanie na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 7 C 260/96 a neskôr pod sp. zn. 7 C 2186/98) bola žaloba žalobcu: V. D., nar..., bytom... zast. JUDr. Annou Šeligovou rod. Rakytovou, advokátkou Advokátska kancelária Žilina, Kysucká cesta č. 2/9 proti žalovaným: I. M. D., nar..., zomr..., posledne bytom..., II. M. D., rod. G. , nar..., trvale bytom..., III. J. D., nar..., trvale bytom..., IV. J. D., nar..., trvale bytom..., všetci zast.

JUDr. Ján Vajda, advokát, Advokátska kancelária Námestovo, Hviezdoslavovo námestie č. 201 o vyslovenie neplatnosti právneho úkonu (darovacej zmluvy). Toto konanie bolo právoplatne skončené uznesením Okresného súdu Námestovo sp. zn. 5 C 64/2009-243 zo dňa 28. 2. 2013, ktoré sa stalo právoplatné dňa 25. 4. 2013...

Uznesením Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 7 C 2186/1998 zo dňa 4. 5. 1999, ktoré bolo vyhlásené na pojednávaní (a nikdy nebolo vyhotovené v písomnej forme) došlo k spojeniu oboch týchto súdnych konaní do jedného súdneho konania a to i napriek tomu, že neboli splnené zákonné podmienky na spojenie vecí do jedného konania.

Uznesením Okresného súdu Námestovo sp. zn. 5 C 64/2009-148 zo dňa 1. 6. 2011 bola vec určenia že nehnuteľnosť patrí do dedičstva vylúčená na osobitné konanie t. j. na konanie vedené na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 7 C 75/2011...

3) Na Okresnom súde Dolný Kubín prebiehalo konanie v tejto veci odo dňa 29. 7. 1996 do dňa 31. 12. 2007 t. j. po dobu 11 rokov a 5 mesiacov. K prieťahom v tomto období sa odporca vo svojom vyjadrení zo dňa 17. 4. 2014 vôbec nevyjadril.

V období odo dňa 1. 1. 2008 (deň vzniku Okresného súdu Námestovo) do dňa 20. 9. 2009 boli vo veci neodôvodnené prieťahy, pretože v tomto období sa konalo iba o tom, či je na konanie v tejto veci miestne príslušný Okresný súd Námestovo alebo Okresný súd Dolný Kubín.

V období odo dňa 20. 9. 2009 do dňa 14. 10. 2011, kedy bolo rozhodnuté o pripustení M. D. do konania na strane žalovaného (ako žalovanej v 2. rade) boli v konaní neodôvodnené prieťahy, pretože vo veci sa vôbec nekonalo.

V období odo dňa 24. 4. 2012 do dňa 11. 12. 2013, kedy súd nariadil termín pojednávania na deň 22. 1. 2013, sa vo veci znovu nekonalo. Pritom my, sťažovatelia v 1. – 3. rade sme súdu v záujme urýchlenia konania oznámili úmrtie neb. M. D.

Z uvedených skutočností je zrejmé, že toto konanie bolo právoplatne skončené až po 17 rokoch a 3 mesiacoch. Samotný odporca vo svojom vyjadrení zo dňa 17. 4. 2014 uviedol, že žaloba žalobcu bola zmätočná po procesnej stránke. O takejto žalobe sa preto malo rozhodnúť na jednom pojednávaní a nemalo sa konať viac ako 17 rokov. V priebehu tohto konania zomrel M. D., ktorý bol naším právnym predchodcom.»

Právny zástupca sťažovateľov súčasne ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci prijatej sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom napadnutého konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu (z 20. júna 1996) na určenie, že rodinný dom súpisné číslo... na parcele... (ďalej aj „označený rodinný dom“) patrí do dedičstva po poručiťelke, právnej predchodkyni s'ťažovateľov. Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá nie je po právnej stránke osobitne zložitá, keďže tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť veci, nejde o takú zložitosť veci, ktorou by bolo možné odôvodniť neprimerane dlhý čas konania (šestnásť rokov) bez prijatia rozhodnutia vo veci samej.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bolo správanie s'ťažovateľov ako účastníkov tohto konania v procesnom postavení žalovaných (odporcov) v 1. – 3. rade. Ústavný súd konštatuje, že s'ťažovatelia svojím správaním v zásade neprispeli k namietanej dĺžke napadnutého konania.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného okresného súdu.

Z predloženého spisu, zo s'ťažnosti, ako aj z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu ústavný súd zistil, že Okresnému súdu Dolný Kubín bol 1. augusta 1996 doručený návrh V. D. z 20. júna 1996 na začatie konania o určenie, že označený rodinný dom patrí do dedičstva po poručiťke, právnej predchodkyni s'ťažovateľov.

Okresnému súdu Dolný Kubín bol ďalej 21. decembra 1998 doručený návrh V. D. na vyslovenie neplatnosti právneho úkonu (darovacej zmluvy). V prípade obidvoch návrhov (t. j. aj návrhu z 20. júna 1996) vystupovali rovnakí účastníci konania.

Po viacerých procesných úkonoch Okresného súdu Dolný Kubín i účastníkov konania a po pojednávaní uskutočnenom 13. apríla 1999 došlo uznesením Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 7 C 2186/1998 zo 4. mája 1999 k spojeniu oboch súdnych konaní do jedného súdneho konania; uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín podľa tvrdenia s'ťažovateľov bolo vyhlásené na pojednávaní iba ústne, jeho písomná podoba nie je dokumentovaná v súdnom spise.

Obe súdne konania boli ďalej vedené ako „spoločné“ konanie pod sp. zn. 7 C 2186/1998, ktoré ďalej prebiehalo na Okresnom súde Dolný Kubín do 31. decembra 2007 a v súvislosti so zmenami v organizácii súdnictva od 1. januára 2008 na okresnom súde.

V období od júla 2001 do konca roku 2007 bol Okresný súd Dolný Kubín vo veci nečinný.

V období od 1. januára 2008 do 20. marca 2009 sa riešil spor o príslušnosť v tejto veci medzi dvomi okresnými súdmi (t. j. či vec Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 7 C 2186/1998 je predmetom prechodu výkonu súdnictva na okresný súd). Z prípisu predsedníčky okresného súdu č. Spr 4565/12 z 12. decembra 2012, ktorým odpovedala sťažovateľom na ich sťažnosti na prieťahy v konaní, vyplýva, že z dôvodu tohto sporu bol spis 15. decembra 2008 predložený predsedovi Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“), „ktorý 20. marca 2009 rozhodol, že uvedená vec je predmetom prechodu výkonu súdnictva z Okresného súdu Dolný Kubín na Okresný súd Námestovo a vec bola opätovne dňa 5. 5. 2009 pridelená na prejednanie Okresnému súdu v Námestove, kde je vedená pod novou spisovou značkou 5 C/64/2009“.

Okresný súd uznesením č. k. 5 C 64/2009-148 z 1. júna 2011 vylúčil vec v časti návrhu na určenie, že označený rodinný dom patrí do dedičstva po poručiťke, právnej predchodkyni sťažovateľov (pôvodne vec spojená v roku 1999), na samostatné konanie, ktoré bolo ďalej vedené okresným súdom pod sp. zn. 7 C 75/2011.

Okresný súd ďalej uznesením č. k. 7 C 75/2011-83 zo 14. októbra 2011 pripustil, aby na strane žalovaného pristúpila do konania M. D. (žalovaná v 2. rade), a uznesením č. k. 7 C 75/2011-84 zo 17. októbra 2011 pripustil zmenu žaloby. Proti uzneseniu okresného súdu zo 14. októbra 2011 sa odvolala žalovaná v 2. rade, pričom krajský súd uznesením č. k. 5 Co 45/2012-93 z 29. februára 2012 napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil.

Okresný súd nariadil pojednávanie na 22. január 2013, na ktorom ospravedlnili svoju účasť sťažovatelia, pričom okresný súd uvedené pojednávanie odročil na 28. február 2013 (sťažnosť sťažovateľov bola doručená ústavnému súdu faxom 21. januára 2013 a poštou 25. januára 2013).

Okresný súd napadnuté konanie uznesením č. k. 7 C 75/2011-148 z 28. februára 2013 zastavil. Proti tomuto uzneseniu podali odvolanie sťažovatelia a žalovaný vo 4. rade. Krajský súd uznesením č. k. 5 Co 280/2013-161 z 22. júla 2013 rozhodol o odvolaní tak, že uznesenie okresného súdu v odvolaní napadnutej časti potvrdil. Uznesenie okresného súdu č. k. 7 C 75/2011-148 z 28. februára 2013 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 5 Co 280/2013-161 z 22. júla 2013 nadobudlo právoplatnosť 25. októbra 2013.

Ústavný súd pre úplnosť uvádza, že pri svojom rozhodovaní vychádzal aj zo zistení získaných v konaní o sťažnosti sťažovateľov z 21. januára 2013 vedenom ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 278/2013, a v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosti týkajúce sa obdobia „spoločného“ konania, t. j. obdobia od 4. mája 1999 do 27. júna 2011, uvedené v náleze č. k. II. ÚS 278/2013-40 z 15. januára 2014. Ústavný súd týmto nálezom rozhodol o porušení základného práva sťažovateľov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 64/2009 (pôvodne vedenom Okresným súdom Dolný Kubín sp. zn. 7 C 2186/1998). Tento nález sa týkal konania označených súdov o návrhu (z 21. decembra 1998) žalobcu na vyslovenie neplatnosti darovacej zmluvy.

Nález ústavného súdu v tejto veci (sp. zn. IV. ÚS 180/2014) sa týka konania označených súdov o návrhu (z 20. júna 1996) žalobcu na určenie, či označený rodinný dom patrí do dedičstva po poručiťke, právnej predchodkyňi sťažovateľov, v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 7 C 260/1996.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09, IV. ÚS 82/2010) dospel k záveru, že je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné, aby právna neistota v konaní pred všeobecným súdom bola odstránená až po viac ako 16 rokoch od jeho začatia, a preto, vychádzajúc predovšetkým zo samotnej dĺžky napadnutého konania, ale aj z jeho priebehu, s poukazom na nečinnosť a neefektívnu činnosť uzavrel, že v namietanom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 7 C 75/2011 (pôvodne vedenom Okresným súdom Dolný Kubín pod sp. zn. 7 C 260/1996) bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu sťažnosťou napadnuté konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 7 C 75/2011 (pôvodne vedené pod sp. zn. 7 C 260/1996) už bolo právoplatne skončené, ústavný súd už nemohol prikázať okresnému súdu ďalej konať vo veci bez zbytočných prietáhov, a preto v tejto časti sťažnosti nevyhoviel.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia žiadali aj o priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume po 6 000 € každému z nich, pričom uviedli:

„Samotná skutočnosť, že konanie v tejto veci trvá viac ako 16 rokov je dôkazom porušenia nášho ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Takáto dĺžka konania predlžuje stav našej právnej neistoty do tej miery, že naše právo na súdnu ochranu sa stáva iba iluzórnym právom... Od Ústavného súdu Slovenskej republiky

požadujeme priznať finančné zadosťučinenie v sume 6.000,- EUR pre každého z nás, sťažovateľov v 1. – 3. rade, pretože stav našej právnej neistoty trvajúci viac ako 16 rokov nám spôsobil nielen materiálnu ujmu, ale aj nemateriálnu ujmu.“

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na namietanú dĺžku napadnutého konania – viac ako šesťnásť rokov, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu (sťažovatelia vstúpili do konania v októbri 2011 v procesnom postavení žalovaných), ústavný súd považoval priznanie sumy 5 000 € každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. Jánom Vajdom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €, a pri treťom úkone právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá je 804 €.

Úhradu priznal sťažovateľom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom výšku základnej sadzby tarifnej odmeny bolo potrebné v súlade s § 13 ods. 2 vyhlášky znížiť u všetkých troch sťažovateľov o 50 % (porovnaj najmä I. ÚS 417/2010, I. ÚS 64/2011, II. ÚS 25/2011, II. ÚS 453/2010, II. ÚS 520/2010, III. ÚS 354/2010, III. ÚS 356/2010, III. ÚS 452/2010, IV. ÚS 62/2011, IV. ÚS 475/2010), lebo ide o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“. Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2013 a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2014 predstavuje u jedného sťažovateľa spolu s režijným paušálom (2 x 7,81 € a 1 x 8,04 €) sumu 220,82 € a trovy právneho zastúpenia troch sťažovateľov predstavujú sumu 662,56 €.

Pretože právny zástupca sťažovateľov vyčíslil trovy právneho zastúpenia pre sťažovateľov v sume 616,96 €, ústavný súd priznal sťažovateľom ich náhradu v uplatnenej sume, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Keďže ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zastáva názor, že pri prechode výkonu súdnictva z odovzdávajúceho súdu (v danom prípade pôvodného okresného súdu) na nadobúdajúci súd (v danom prípade okresný súd) sa takýto prechod uskutočňuje so všetkými ústavnoprávnymi dôsledkami vrátane plnej zodpovednosti za zbytočné prietahy v konaní aj za obdobie predchádzajúce tomuto prechodu (napr. II. ÚS 260/08, II. ÚS 45/09), uložil zaplatiť finančné zadosťučinenie a náhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľom iba okresnému súdu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2014